

FORUM ANSVAR

EN RAPPORT OM
DEN SENASTE
MÖTESPLATSEN

NORDISKT MINGEL
MED DANSK
KÖNDBUFFÉ

FÖREDRAG OM
AKTUELL FORSKNING
LÄS MER

FORSKNINGS-
SAMARBETEN
LÄS MER

FORUM ANSVAR

Ingela Freed, Hela Människan, och Göran Sydhage, Motorförarnas Hälnykterhetsförbund.

MÖTESPLATSEN I KÖPENHAMN 2015

Forum Ansvars tredje mötesplats blev en inspirerande dag fylld av relevant forskning, engagemang och erfarenhetsutbyten. Den danska huvudmannaaorganisationen Alkohol & Samfund stod tillsammans med Forum Ansvar som värdar för arrangemanget.

En mötesplats för goda möjligheter!

”Syftet är att stärka
den nordiska
dialogen, och
genom olika
perspektiv skapa
en bild av nuläget
med dess
möjligheter och
utmaningar.”

Forum Ansvar, december 2015

Text: Åsa Nylander

Bild: Bertil Trolle

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Forum Ansvar bygger broar i Norden	4
Inledning.....	5
Välkommen!.....	6
Mötesplatsens medvärd: Alkohol & Samfund Danmark.....	7
Öppningsanförande	9
Utsatthet för andras alkoholkonsumtion – aktuella resultat från ett nordiskt jämförande projekt	11
Dansk alkoholbehandlingsforskning	14
Alkoholberoende, psykosocial dysfunktion och behandling: Behov av nytänkande inom beroendevården	16
Alkoholreklam & införselregler.....	19
Forskningssamarbete/Rapport: ”Alkoholen och Samhället”	21
Organisationer, föreningar och politisk påverkan.....	23
Alkoholforskningen – Positiva trender.....	26
Nordiskt mingel.....	28
Hvorfor falder alkoholforbruget i Danmark?	30
Summering av dagen	33
Framåtblick.....	34
Avslut	35
Medverkande.....	36

FORUM ANSVAR BYGGER BROAR I NORDEN

Johan K.G. Gottberg, Generalsekreterare.

Inom Forum Ansvar ryms frågor som engagerar – och vårt gemensamma arbete är viktigt! I synnerhet då vi stärker relevansen av våra frågor i ett samarbete mellan våra organisationer och samarbetsaktörer, och fortsätter att bygga broar mellan våra nordiska länder.

I början av november möttes Forum Ansvars delegater, samarbetspartners och nio inbjudna talare i Köpenhamn för att stärka den nordiska dialogen inom folkhälsofrågor med fokus på alkohol- och drogprevention.

I år var antalet delegater som medverkade på Forum Ansvars årliga mötesplats glädjande nog ännu fler. Nytt för i år var också att representanter från både ungdomsorganisationer och Nordiska ministerrådet medverkade på konferensen.

Något som väcker intresse är det möte som uppstår mellan ideell och offentlig sektor, kombinerat med ett samtidigt möte mellan forskarvärlden och föreningsliv. Det här har stort värde för alla aktiva organisationer, kyrkosamfund och samarbetsaktörer inom Forum Ansvar.

Våra organisationer har ett gemensamt viktigt engagemang att hålla folkhälsoagendan levande i våra nordiska samhällen. Detta var något som bland annat framhölls i öppningsanförandet av Dagfinn Høybråten, generalsekreterare för Nordiska ministerrådet.

Vår tredje mötesplats blev en positiv dag fylld av relevant forskning, engagemang och erfarenhetsutbyten.

Tack till alla Er som deltog och var med och skapade en intressant samlingspunkt i Köpenhamn 2015.

Mötesplatsen visade att våra organisationers arbete har en viktig och avgörande roll i framtiden!

Stockholm, december 2015

Johan K.G. Gottberg

Generalsekreterare

Stiftelsen Ansvar för Framtiden & Forum Ansvar

Läs mer om Forum Ansvar: www.forumansvar.org

INLEDNING

Den 5 november möttes delegater, samarbetspartners och nio inbjudna talare, till årets mötesplats inom Forum Ansvar.

Den danska huvudmannanorganisationen Alkohol & Samfund stod tillsammans med Forum Ansvar som värdar för arrangemanget som hölls i Köpenhamn.

Syftet med mötesplatsen 2015:

- att stärka den nordiska dialogen inom folkhälsofrågor med fokus på alkohol- och drogprevention.
- att genom olika perspektiv skapa en bild av nuläget med dess möjligheter och utmaningar.

Dagen vigdes åt samtal och föreläsningar kring ämnet **"Politik och livsstilsförändringar i samband med nykterhetstrender i de nordiska länderna"**. Ett mycket angeläget tema i en tid där stora hälsoutmaningar väntar framöver. Välfärdssjukdomarna ökar i takt med att vi blir allt äldre och alkohol, tobak, fetma och inaktivitet tillhör våra största hälsoutmaningar.

Denna rapport redogör för de presentationer och tal som fördes på mötesplatsen. Syftet med rapporten är att dokumentera och sprida kunskap till Forum Ansvars organisationer och samarbetsaktörer.

VÄLKOMMEN!

Geir Riise, lege/läkare, vice styrelseordförande, Stiftelsen Ansvar för Framtiden

– Idag ska vi ägna oss åt att styrka den nordiska dialogen och titta närmare på de utmaningar och möjligheter som vi har framför oss. Vi har ett spännande program som väntar med många duktiga talare och intressanta teman!

Så inledde Geir Riise dagen när han hälsade alla deltagare varmt välkomna till en mötesplats med temat "Politik och livsstilsförändringar i samband med nykterhetstrender i de nordiska länderna".

– Det är ett mycket angeläget tema eftersom vi har stora hälso-utmaningar som väntar framöver, betonade Geir.

Framtidens hälsoutmaningar

I Norden har den genomsnittliga levnadsåldern ökat med 25 år bara under de senaste 100 åren och vi lever i en tid där välfärds-sjukdomarna ökar i takt med att vi blir allt äldre.

"Alkohol, tobak, fetma och inaktivitet tillhör våra största hälsoutmaningar. 86 procent av alla dödsfall i Europa är kopplade till dessa fyra faktorer, liksom 77 procent av de icke-smittsamma sjukdomarna i Europa. 2,5 miljoner människor dör varje år till följd av skador orsakade alkohol."

Hälsoförebyggande arbete

– Om vi ska ha möjlighet att behålla en god hälsa i takt med att vi lever allt längre behöver vi förutom att ha en bra vård också arbeta hälsoförebyggande, sa Geir.

Han lyfte fram Nordiska rådets initiativ om en nordisk alkohol- och narkotikapolitik ur ett folkhälsoperspektiv, som ett viktigt bidrag.

Även Forum Ansvar och de organisationer som ingår i samarbetet är en del av lösningen. Forum Ansvar bärs idag upp av ca 70 nordiska organisationer och kyrkosamfund, som tillsammans med sina samarbetspartners, däribland Nordens Välfärdscenter, utgör ett starkt resurscenter och en nordisk samarbetsplattform med forskningsprofil.

Forum Ansvar - en mötesplats för goda möjligheter

– Det är engagemang, kunskap och vilja som gör skillnad och det är viktigt att vi gör det här tillsammans. Tillsammans blir vi klokare och kan agera starkare, avslutade Geir.

MÖTESPLATSENS MEDVÄRD: ALKOHOL & SAMFUND DANMARK

Johan Damgaard Jensen, direktör, Alkohol & Samfund, Danmark

På årets mötesplats stod huvudmannaorganisationen Alkohol & Samfund som medvärd till Forum Ansvar och deltagarna hälsades välkomna till Köpenhamn av stiftelsens direktör Johan Damgaard Jensen. Han presenterade Alkohol & Samfunds arbete i Danmark och gav samtidigt deltagarna en djupare inblick i den danska alkoholkulturen.

Den danska alkoholkulturen

I Danmark är inställningen till alkohol något annorlunda jämfört med de övriga nordiska länderna. Det beror på att den danska alkoholpolitiken är mer liberal. Alkoholfrågan har aldrig blivit en central politisk fråga då eget ansvar och självkontroll är starkt betonat.

I Danmark dricker 92 procent av alla vuxna alkohol. Ungefär 30 procent av den danska befolkningen dricker ofta fem eller fler enheter alkohol vid samma tillfälle. Särskilt män och i synnerhet yngre människor har en kultur där det är vanligt med "bingedrinkning", det vill säga intensiv alkoholkonsumtion vid ett och samma tillfälle. I åldersgruppen 16-24 år drack 61 procent av männen och 53 procent av kvinnorna under år 2013 regelbundet fem eller fler enheter vid samma tillfälle.

Alkohol & Samfunds uppdrag

– Vi har som uppgift att utmana och förändra den danska alkoholkulturen för att på så sätt förebygga alkoholskador, berättade Johan.

Stiftelsen har en nollvision kring alkoholproblem i Danmark och arbetar för att färre människor ska få alkoholrelaterade skador och för att de som har alkoholproblem ska upptäckas tidigare och på så sätt kunna få adekvat och kvalificerad hjälp.

Alkohol & Samfund verkar för att skydda barn och unga, påverka de strukturella ramarna och för att Danmark ska införa en nationell handlingsplan kring alkohol.

Bland EU-länderna saknar tre länder nationella alkoholhandlingsplaner, Danmark utgör ett av de länderna.

– Vi ser alkohol som ett samhällsproblem och inte som ett problem på individnivå, därför heter vi Alkohol & Samfund. Arbetet inom stiftelsen sker i samarbete med olika civilförbund som vi mobiliserar, förklarade Johan.

Vikten av ett nordiskt nätverk

Vidare lyfte Johan fram betydelsen av det nordiska nätverkande som sker inom Forum Ansvar.

– Alkohol & Samfund gläds över att vara delaktiga i Forum Ansvar. Det är viktigt att vi som arbetar för folkhälsan går samman. Det är ännu viktigare i den tid som vi lever i nu, när folkhälsosjukdomarna ökar och de europeiska nätverken har försvagats.

– Tillsammans, inom Forum Ansvar, kan vi nordiska organisationer arbeta för ett mer hälsosamt samhälle, avslutade Johan.

- Läs mer om Alkohol & Samfund: www.alkohologsamfund.dk

ÖPPNINGSANFÖRANDE

Dagfinn Høybråten, Generalsekreterare, Nordiska ministerrådet

Nordiska ministerrådets generalsekreterare Dagfinn Høybråten, höll i mötesplatsens öppningsanförande, ett anförande som han inledde med att gratulera Forum Ansvar till att med utgångspunkt i forskning och kunskap, ha satt högaktuella folkhälsofrågor på dagordningen i Norden.

– Vi lever i en tid där människors vanor förändras och där engagemanget från civilsamhället är mycket viktigt för att hålla folkhälsoagendan levande och tydlig, betonade Dagfinn.

– Det är folkrörelserna som i stort sett har byggt den nordiska modellen, långt innan det fanns ett Nordiskt råd eller Nordiskt ministerråd. Folkrörelserna ligger bakom en stor del av den nordiska modellen som vi både rosas för och, av och till, kritiserats för ute i världen, påpekade han.

Betydelsen av ett nordiskt samarbete

I sitt tal belyste generalsekreteraren också vikten av det nordiska samarbetet. Folkhälsofrågor är kärnfrågor för Forum Ansvar och det är de också för Nordiska ministerrådet, som är de nordiska regeringarnas officiella samarbetsorgan. Det är viktigt att vi, de nordiska länderna och organisationerna, arbetar tillsammans mot globala livsstilstrender som förvärrar folkhälsan och mot de krafter som både på individ- och samhällsnivå skapar stora mänskliga och ekonomiska kostnader i de nordiska länderna.

Det framgångsrika nordiska samarbetet

Dagfinn gav i sitt anförande flera konkreta exempel på hur det nordiska alkoholsamarbetet varit framgångsrikt i att påverka andra länder internationellt. EU:s alkoholstrategi utvecklades bland annat genom ett nordiskt initiativ.

De gånger som Norden har gått samman i alkoholpolitiska initiativ så har man nått fram betonade han. Norden har en stark forskningsmässig tradition på det alkoholpolitiska området och bidrar till utveckling av kunskap och inte minst erfarenhet av att alkoholpolitik fungerar i de nordiska länderna.

Det framtida Nordiska Hälsoarbetet

Vidare belyste Dagfinn också den mer allmänna folkhälsopolitiken och i relation till det, rapporten "Det framtida Nordiska Hälsoarbetet" skriven av den före detta svenska riksdagsmannen och ministern Bo Könberg. Rapporten, som lyfter folkhälsofrågor, har satt agendan i det nordiska folkhälsoarbetet.

Dagfinn avslutade sitt anförande med att önska Forum Ansvar lycka till i sitt arbete och i samband med det underströk generalsekreteraren betydelsen av ett målinriktat arbete som baseras på kunskap och uthållighet.

– Och kunskap och uthållighet tror jag kännetecknar mycket av det engagemang som kommer till uttryck från samarbetsorganisationerna inom Forum Ansvar, fortsatte han. Om man har ett klart mål, den nödvändiga kunskapen, bygger allianser och orkar hålla på i år efter år så har man stora chanser att lyckas!

Läs mer

"Det framtida nordiska hälsoarbetet", oberoende rapport av Bo Könberg:

<http://norden.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2%3A723233&dswid=-10>

Nordiska ministerrådet: www.norden.org/sv/nordiska-ministerraadet

Nordens Välfärdscenter: www.nordicwelfare.se

UTSATTHET FÖR ANDRAS ALKOHOLKONSUMTION – AKTUELLA RESULTAT FRÅN ETT NORDISKT JÄMFÖRANDE PROJEKT

Mats Ramstedt, forskningsansvarig,
Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning (CAN)

Många nordbor berörs av att andra dricker för mycket och närmare hälften har någon i sin närhet som dricker för mycket. Det berättade Mats Ramstedt under sin presentation där han visade på aktuella resultat från ett nordiskt samarbetsprojekt som syftar till att kartlägga och jämföra omfattningen av alkoholkonsumtionens effekt på tredje part.

Inom ramen för projektet HTO-Nordic, som leds av Nordens Välfärdscenter (NVC) tillsammans med organisationer från varje nordiskt land (där CAN representerar Sverige) har man sökt svar på hur vanligt det är att påverkas negativt av närståendes drickande i nordiska länder och vilka grupper som drabbas mest.

Vidare har man också undersökt om det finns skillnader mellan de nordiska länderna när det gäller upplevelsen av negativa effekter och hur de förhåller sig till skillnader i totalkonsumtion och skador för dem som dricker, utifrån statistik om alkoholrelaterad dödlighet.

Alkoholskador på tredje part

Inom både alkoholforskningen och alkoholpolitiken har alkoholkonsumtionens negativa effekter för omgivning och närstående fått ett allt större utrymme under senare år.

I alkoholstrategin utgiven av World Health Organization (WHO) år 2010 går att läsa: "Särskild uppmärksamhet måste ägnas åt att minska skador på andra än den som dricker". Och i regeringens ANDT-strategi står det bland annat att: "Barn ska skyddas mot skadliga effekter orsakade av alkohol, narkotika, doping eller tobak".

Ämnet är på intet sätt nytt men forskningen om närstående har hittills främst fokuserats på specifika grupper, som barn till missbrukare, anhöriga till missbrukare i behandling etc., och mindre på omfattningen i hela befolkningen.

Negativa konsekvenser av andras drickande kan ta sig många uttryck, bland annat genom: fosterskador, offer för alkoholrelaterat våld och rattfylleri, samt kostnader för samhället.

En nordisk jämförelse

För att samla information och kunna jämföra omfattningen av alkoholkonsumtionens effekt på tredje part i de olika länderna har projektet, HTO-Nordic, använt sig av nationellt representativa frågeundersökningar insamlade mellan 2008-2013 i Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige.

Att jämföra olika länders resultat är intressant av flera olika anledningar. Resultaten i ett land säger mer i jämförelse med andra länder. Vidare är det intressant att se hur utsatthet för andras drickande förhåller sig till skillnader i alkoholkonsumtion och andra alkoholskador. Slutligen kan ett komparativt projekt i förlängningen inspirera till insatser.

Resultat från projektet

Resultat från projektet visar att det är många nordbor som påverkas av närståendes drickande. Enligt studien har Finland och Island högst andel anhöriga som uppger att de påverkas negativt, 28 procent, – lägst är andelen i Danmark, 18,7 procent och i Sverige, 16,7 procent.

En större andel kvinnor än män drabbas i alla länder och kvinnor upplever också problemen som mer allvarliga. Vidare tycks de egna alkoholvanorna spela en viss roll så att om man själv ofta dricker sig berusad så ökar risken att man också påverkas negativt av närståendes drickande. Det kan förklaras av att eget drickande speglar att man befinner sig i en miljö där många andra också dricker.

Slutsatser som kan dras från den här studien är att:

- Det inte finns någon tydlig koppling till konsumtionsnivå och alkoholrelaterad dödlighet och förekomsten av utsatthet för närståendes drickande mellan nordiska länder.
- Kvinnor är mer drabbade än män trots en lägre konsumtion.
- Danmark har en låg andel utsatthet för närståendes drickande trots hög konsumtion och alkoholdödlighet vilket kan spegla en högre tolerans för alkohol och en lägre benägenhet att uppfatta alkohol som orsak till problem.
- Slutligen är det viktigt att synliggöra denna problematik samt att beakta den i jämförande studier av alkoholrelaterade problem.

Framtida studier

Det finns flera planerade nordiska jämförande studier både på befintliga och nya data. Bland annat planeras inom ramen för pågående nordiskt samarbete att titta närmare på nykterhet och utsatthet i jämförande

perspektiv, t.ex. jämföra nyktra och de som dricker bara lite, skillnad privat och offentlig miljö och skillnader mellan grupper.

En annan planerad studie med hjälp av nya data inbegriper att undersöka hälsotillståndet bland personer som har närstående som dricker för mycket.

Läs mer

Inger Synnøve Moan, Elisabet E. Storvoll, Erica Sundin, Ingunn Olea Lund, Kim Bloomfield, Ann Hope, Mats Ramstedt, Petri Huhtanen and Sveinbjörn Kristjánsson.

Experienced Harm from Other People's Drinking: A Comparison of Northern European Countries
Substance Abuse: Research and Treatment 2015:Suppl. 2 (45-57).

Denna och fler intressanta artiklar finns här: [Substance Abuse Research and Treatment journal](#)

Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning: www.can.se

DANSK ALKOHOLBEHANDLINGSFORSKNING

Lars Iversen, professor emer., sociolog og dr. med. Statens Institut för Folkesundhet

Den danska alkoholkulturen i Danmark är under förvandling. Sedan år 2001 har den årliga genomsnittliga alkoholförbrukningen minskat från 14 liter ren alkohol till 12 liter år 2011. Samtidigt som konsumtionen minskar, bland både vuxna och unga, så sjunker också den alkoholrelaterade dödligheten. Sedan år 2008 har den sjunkit med cirka 15 procent.

I sin presentation lyfte Lars Iversen fram denna positiva utveckling men pekade samtidigt på att endast ca 10 procent av de som behöver kommer i alkoholbehandling i Danmark idag. Och det samtidigt som läkare skriver ut färre och färre recept på mediciner. Särskilt tydlig är minskningen när det kommer till antabus.

Hur får vi fler i behandling?

I Danmark beräknas 800 000 personer ha problem med alkohol, vilket utgör närmare 30 procent av landets vuxna befolkning.

För att få fler i alkoholbehandling är det mycket viktigt att utveckla "rekryteringsmetoder" som kan sänka tröskeln för att identifiera alkoholproblem och få de som är drabbade att söka hjälp i tid.

Systematisk uppsökning och remiss till behandling i primärvården, på sjukhus och i kommunerna är ett sätt, men förmodligen inte det mest effektiva alternativet.

Majoriteten av de som söker sig till alkoholbehandling gör det på eget initiativ. En mer verkningsfull strategi kan därför vara att försöka öka andelen personer som själva söker vård eller som söker vård på uppmaning av sina närstående.

Allmän information

Ett sätt att nå målgruppen kan vara att satsa på mer allmänna informationsverksamheter, bland annat rikstäckande kampanjer eller internetbaserade lösningar där medborgarna själva kan testa sin alkoholkonsumtion och söka relevant information om behandling.

Sådana breda insatser kan troligen "bereda marken" genom att skapa medvetenhet och förståelse kring alkoholism.

Respekt – En framgångsrik kampanj

Ett exempel på ett sådant tillvägagångssätt är Alkohol & Samfunds kampanj "Respekt" 2015, som syftade till att informera allmänheten om möjligheterna att få gratis kommunal behandling. Kommunikationsstrategin bakom kampanjen var tydlig: fokus låg på de positiva effekterna av att göra något åt problemet istället för på

de negativa effekterna av en överdriven alkoholkonsumtion, vilket är vanligt vid kommunikation till allmänheten om alkohol.

Och kampanjen gav resultat:

- Den nationella kampanjen sågs av 1 553 324 människor mellan 30-70 år.
- Under kampanjperioden rapporterades det om kampanjen i mer än 70 olika medier.
- Kampanjfilmen visades över 150 000 gånger på nätet.
- Över 6 661 personer genomförde ett alkoholtest på kampanjens webbsida.

I uppföljningen av kampanjen fick också representanter för 44 kommunala alkoholbehandlingar svara på hur deras verksamheter påverkats under kampanjtiden:

- 25 kommuner svarade att de hade upplevt flera eller många flera förfrågningar under kampanjperioden.
- 19 kommuner hade upplevt ett oförändrat antal förfrågningar under kampanjperioden.
- Inga kommuner hade upplevt färre förfrågningar.

Forskningsutmaningar

Lars Iversen avslutade sin presentation med att sammanfatta sex forskningsutmaningar för framtiden:

1. Varför är det bara 10 procent som får behandling? Vilka är de största hindren för att söka behandling?
2. Hur utbredd är stigmatiseringen av alkoholism - och hur kan den minskas?
3. Vad utlöser motivation att uppsöka behandling? Bland unga, vuxna, äldre och ensamstående?
4. Hur kan familjen/nätverket stödja att söka behandling?
5. Vad är kopplingen mellan alkoholkultur och alkohol?
6. Vad är potentialen för informationskampanjer?

Läs mer

Kampanjen "Få respekten tillbaka": www.hope.dk

Statens Institut för Folkesundhet: www.si-folkesundhed.dk

ALKOHOLBEROENDE, PSYKOSOCIAL DYSFUNKTION OCH BEHANDLING: BEHOV AV NYTÄNKANDE INOM BEROENDEVÅRDEN

Sven Andréasson, professor, Karolinska institutet

Alkoholvanorna har förändrats under de senaste åren. Berusningsdrickandet har minskat och vardagsdrickandet har ökat. De här nya alkoholvanorna kräver nya grepp i alkoholvården. Det var huvudbudskapet i Sven Andréassons presentation.

Få söker eller får behandling

Idag beräknas 600 000 svenskar ha ett skadligt bruk eller vara beroende av alkohol. Mindre än en tiondel av dessa söker eller får behandling. Den etablerade missbruks- och beroendevården har sitt fokus på en mindre grupp som både har alkoholproblematik och psykosocial problematik. Detta skapar höga trösklar för den större gruppen som är alkoholberoende, men som är psykiskt och socialt välfungerande.

Fokus behöver flyttas från den klassiska alkoholisten till att se beroende av alkohol som ett vanligt förekommande hälsoproblem i en stor del av befolkningen, som relativt lätt kan behandlas.

Alkoholberoende och stigmatisering

Alkoholberoende är vanligast bland unga människor och oftast lätt att behandla i ett tidigt skede. Statistik från CAN visar att över 45 procent av de personer som var beroende år 2013 inte längre var beroende ett år senare. Beroende är alltså ett tillstånd med god prognos men stigmatiseringen hindrar.

Många människor vet att de dricker mycket – men vet inte vart de ska vända sig och är ofta inte heller tilltalade av de tillgängliga behandlingsalternativ som finns. För många människor är det en hög tröskel att söka vård.

Beroendevården behöver nu utvecklas för att sänka dessa trösklar och nå fler med en vård som upplevs som både relevant och attraktiv.

Nya grepp i vården

Det finns alltså bra behandling men folk vill inte ha den. Det är en huvuduppgift för vården – att reducera stigma. Det kan göras på flera olika sätt, bland annat genom att:

- Utveckla internetbaserade insatser. De tjänsterna når i högre utsträckning än sedvanlig beroendevård både de som dricker mycket, unga vuxna och kvinnor.
- Förskjuta fokus från psykiatri till somatik, allmänmedicin. Beroendevården i Sverige sköts av psykiatrin men de flesta i den här gruppen har inte psykiska problem, generellt är det drickandet som ger besvären.
- Fokusförskjutning från socialtjänst till hälso- och sjukvård.
- Sprida effektiva behandlingsmetoder till primär- och företagshälsovård som många personer redan besöker.

Andra viktiga inslag är att skapa mer tillgängliga och attraktiva vårdmiljöer och att ge de berörda mer inflytande över sin behandling.

För många alkoholberoende är en kort behandlingsinsats effektiv. Behandlingen kan till exempel se ut så här:

1. Provtagning med feedback och rådgivning.
2. 3-4 samtal (15 min) med motivationsinriktning.
3. Självhjälp/biblioterapi.

Vinster med nya grepp i alkoholvården

Med en utveckling av behandlingen i alkoholvården kan två viktiga fördelar uppnås: fler personer skulle få behandling för sitt missbruk och färre skulle utveckla tung psykosocial problematik.

Läs mer

Sven Andréasson är verksamhetsansvarig på Riddargatan 1 - en mottagning för alkohol och hälsa. På mottagningen arbetar man med personer som dricker för mycket, men som inte har andra sociala hjälpbehov (som exempelvis försörjnings- eller boendeproblem).

Läs mer om mottagningen: www.riddargatan1.se

ALKOHOLREKLAM & INFÖRSELREGLER

Gabriel Romanus, f.d. parlamentariker och f.d. direktör för Systembolaget

“Only as the profit motive is eliminated is there any hope of controlling the liquor traffic in the interest of a decent society. To approach the problem from any other angle is only to tinker with it and to ensure failure. This point cannot be too heavily stressed.” (John D Rockefeller, i förordet till en arbetsrapport inför upphävandet av spritförbudet i USA år 1933).

Gabriel Romanus inledde sin presentation med detta citat och beskrev det som en bra sammanfattning av hur det privata vinstintresset inom alkoholhanteringen ser ut.

Han fortsatte med att understryka att det finns en fundamental motsättning mellan den kommersiella alkoholindustrin och de som arbetar för bättre folkhälsa och att det är viktigt att inte glömma bort den motsättningen.

Motsättningar

Motsättningen mellan alkoholindustrin och folkhälsan gäller beskattningen av alkohol, liksom reglerna för införsel av alkoholdrycker från länder med låga alkoholskatter till länder med högre beskattning. Alkoholindustrin i högskatteländerna utnyttjar generösa införselregler som ett argument för att pressa fram sänkta skatter, berättade Gabriel.

Motsättningen blir särskilt tydlig när alkoholindustrin agerar gemensamt, t.ex. gentemot de politiska organen, nationellt och inom EU. Det gäller bland annat frågan om förbud eller strikt reglering av alkoholreklamen.

Alkoholreklam och förbud

Vidare lyfte Gabriel i sin presentation fram att det en rad undersökningar visar att många påverkas, och att alkoholkonsumtionen bland unga ökar på grund av reklamen. I Sverige t.ex. har alkoholreklam ökat kraftigt det senaste decenniet och uppgick i fjol till mer än 1,4 miljarder kronor.

Sverige och Norge har haft förbud mot alkoholreklam i t.ex. tidningar och tidskrifter som vänder sig till allmänheten, i tv och utomhusreklam. Det förbudet utmanades av tidningen Gourmet och år 2003 yttrade sig EG-domstolen, som i praktiken lämnade avgörandet till de nationella domstolarna.

Den svenska domstolen tolkade EG-domstolens utslag som att Sverige skulle tillåta alkoholreklam, medan den norska domstolen tolkade samma utslag som att man fortfarande kunde förbjuda alkoholreklam.

Den svenska marknadsdomstolen skrev i sin dom att det finns andra metoder, än förbud mot alkoholreklam, som håller ner alkoholskadorna – dock utan att precisera vad vi borde göra för att motverka den ökning som blir följden av att tillåta reklam, påpekade Gabriel. Numera är det i Sverige tillåtet att göra reklam för alkohol med en alkoholhalt upp till 15 procent.

Alkoholindustrins självreglering

Alkoholindustrin hävdar, fortsatte Gabriel, att industrins egen reglering av reklamen är att föredra framför lagreglering. Samtidigt betonade Gabriel att alkoholindustrin ständigt bryter mot sina egna regler och riktlinjer när det gäller marknadsföring. Reklambilder för olika alkoholföretag visar t.ex. unga och glada människor i festmiljöer, och med en flaska i handen, trots att det strider mot industrins egna regler.

Industrin vill möjligen diskutera åldersgränser för alkohol och kan också tänka sig att främja information kring alkohol, vilket inte påverkar försäljningen negativt för dem. För det är information tillsammans med åtgärder som har effekt, inte enkom information. Informationens största effekt är troligen att skapa ett stöd för de andra åtgärderna.

Industrins kunder

Alkoholindustrins företrädare hävdar ofta att de inte önskar att deras produkter ska missbrukas. Tyvärr visar många undersökningar att en stor del av försäljningen går till personer som dricker för mycket. Om de slutar dricka eller minskar sin konsumtion till riskfria nivåer, kommer försäljningen av alkohol att minska drastiskt.

Det belyser intressekonflikten tydligt, och förklarar varför industrin i praktiken motsätter sig alla åtgärder som skulle ha effekt på alkoholskadorna, och lyfter fram de åtgärder som kan väntas ha mycket begränsad verkan, poängterade Gabriel.

Hur kan vi begränsa alkoholreklamen?

IOGT-NTO är ett exempel på en organisation som arbetar aktivt för att begränsa alkoholreklamen. År 2011 anmälde organisationen ett programbolag som sänder alkoholreklam i svenska tv-kanaler från Storbritannien, trots att alkoholreklam i tv är förbjudet i svensk lag. Där har Myndigheten för radio och tv påbörjat en process som fortfarande pågår och kanske kan leda till stopp för den reklamen.

För att begränsa alkoholreklamen behöver Sverige skärpa den statliga regleringen av övervakning för marknadsföring av alkohol, och även övervakningen av att den följs. Nu är det viktigt att intressera lagstiftarna och tro att det är politiskt möjligt. Vem trodde för 30 år sedan att rökning på restauranger skulle förbjudas? Det gäller att ha uthållighet, avslutade Gabriel Romanus sin presentation.

FORSKNINGSSAMARBETE/RAPPORT: "ALKOHOLEN OCH SAMHÄLLET"

Per Leimar, politisk sekreterare, IOGT-NTO

"Alkoholkonsumtion är normalt, hälsosamt och ansvarsfullt!" Det är budskapet som alkoholindustrin varje år spenderar miljarder kronor på att nå ut med. Men budskapet stämmer inte. Det visar slutsatser från rapporten "Alkoholerna och Samhället" som Per Leimar presenterade under mötesplatsen.

Alkoholens nytta?

Alkoholens effekter i låga doser är ingen ny frågeställning. Vi lever i en tid där mediernas rapportering växlar snabbt från att lyfta presumtiva hälsoeffekter av ett glas vin till varningar om detsamma. Få områden inom alkoholforskningen och den alkoholrelaterade medierapporteringen ger så många blandade signaler.

Nyttan av alkohol används ofta som argument mot åtgärder som kan minska skador orsakade av alkohol. I sjukvården skapar föreställningen om nyttan stor tveksamhet om vilka råd som kan ges till patienter och om hur frågan kring alkoholkonsumtion ska hanteras. Men finns det då någon nytta med alkohol i låga doser?

Rapportens slutsatser

I rapporten "Alkoholerna och Samhället 2014" har en forskargrupp undersökt effekter av alkohol i låga doser och kommit fram till följande slutsatser:

- Etablerade bevis är svaga.
- Ny bevisning tyder på att sambanden är felaktiga, det vill säga att de positiva hälsoeffekterna inte finns, eller att alkohol enbart har en skadlig effekt.
- Alkoholkonsumtion bör inte rekommenderas av hälsoskäl.
- Starka alkoholpolitiska åtgärder på pris och tillgänglighet bör inte undergrävas av påståenden om nyttig effekt av alkohol.

Rapporten och dess budskap rönt stor uppmärksamhet, både inom och utanför organisationerna som ingår i forskningssamarbetet, när den lanserades i slutet av år 2014. Den fick också ett stort genomslag i medierna. Det visar att det finns en tydlig samhällelig efterfrågan utav kunskap.

Bakgrunden till rapporten

"Alkoholen och samhället" är resultatet av ett unikt forskningssamarbete mellan IOGT-NTO, Svenska läkaresällskapet och Forum Ansvar. Varje år samlar de en grupp med världsledande forskare som får i uppdrag att granska och sätta samman forskningsunderlag inom alkoholområdet, vilket resulterar i rapportserien "Alkoholen och Samhället".

Rapporten erbjuder kunskap om hur världen ser ut, vilken är viktig eftersom det ofta krävs forskning och vetenskap för att se samband, som till exempel mellan rökning och lungcancer. Alkoholskador syns inte alltid heller, sa Per.

Rapportens användning för IOGT-NTO och organisationerna inom Forum Ansvar

För IOGT-NTO som tagit en tydlig roll som deltagare i samhällsdebatten kommer forskningen i rapporten till nytta som till exempel underlag i samhällsdiskussionen liksom i organisationens politiska arbete för att påverka inriktningen av alkoholpolitiken. Forskning ger trovärdighet.

Rapporten erbjuder också material för att öka kunskapen hos medlemmarna i organisationerna inom Forum Ansvar. Styrkan ligger i att organisationerna själva bestämmer hur de vill använda forskningsresultaten i sina verksamheter. Materialet i rapporten kan också användas för att öka kunskapen utanför organisationerna.

Forum Ansvar är en viktig samarbetspartner i projektet. Utöver den ekonomiska samfinansieringen möjliggör också forskningssamarbetet att fler människor ges möjlighet att bli intresserade och få ta del av kunskaperna i rapportserien.

Ny rapport i december 2015

Den 4 december lanserades "Alkoholen och Samhället 2015" på Medicinska Riksstämman. Det är den tredje rapporten i forskningssamarbetet. I år är temat "andrahandsskador", det vill säga konsekvenser av någon annans alkoholkonsumtion. Det kan till exempel röra sig om olyckor som orsakas av fulla förare, våld och misshandel som följer på grund av alkohol och de effekter som alkohol får på familjer och barn.

Här hittar du rapporten "Alkoholen och Samhället 2014"

- <http://forumansvar.org/artiklar/forskningsrapport-effekter-av-lagdskonsumtion-av-alkohol> - att läsa online, samt att ladda hem på svenska och engelska som PDF, den engelska versionen har alla referenser.
- info@iogt.se – beställning tryckt format på svenska, utan kostnad, även uppsättningar.
- www.iogt.se/dokumentbibliotek – rapporten finns ganska långt ner på sidan. På svenska och engelska som PDF, den engelska versionen har alla referenser. På samma länk (www.iogt.se/dokumentbibliotek) finns också en studieplan från NBV.

Här hittar du rapporten "Alkoholen och Samhället 2015"

- <http://forumansvar.org/publikationer/ny-rapport-om-alkoholens-skador-i-andrahand>

ORGANISATIONER, FÖRENINGAR OCH POLITISK PÅVERKAN

Susanne Wallman Lundåsen, docent, Ersta Sköndal Högskola

Folkrörelserna har en lång tradition av att arbeta med att påverka beslutsfattare. Förr i tiden hade de till exempel egna tidningar, men hur försöker lokala ideella föreningar av idag påverka beslutsfattare? Och är vissa föreningar mer framgångsrika än andra?

Det var två av frågorna som Susanne Wallman Lundåsen gav svar på utifrån sin forskning om organisationer, föreningar och politisk påverkan.

Tidigare forskning

Den forskning som studerat hur organisationer försöker påverka politiska beslutsprocesser i Sverige har först och främst fokuserat på deras roll i den nationella politiken. Denna forskning har till stor del handlat om arbetsmarknadens organisationer och deras roll i det politiska systemet. Det gäller både de intresseorganisationer som försöker påverka politiska beslut och de som medverkar i genomförandet av politiska beslut.

Tidigare studier av ideella föreningar i Sverige har visat att de i stor utsträckning försöker påverka beslutsfattares ställningstagande, oberoende av föreningens syfte. Skillnaden mellan den kommunala nivån och den nationella nivån kan vara betydande vad gäller typen av frågor som engagerar föreningarna. Vad som betraktas som opolitiskt engagemang på riksplanet, exempelvis idrott, kan på det kommunala planet innebära att omfattande ekonomiska

resurser satsas i idrottsanläggningar eller i stöd till idrottsföreningar. Vilket i sin tur kan betraktas som politik eftersom det rör fördelning av resurser.

Nya forskningsresultat

I sin presentation redovisade Susanne data som baserades på drygt 740 enkätsvar från ett slumpmässigt urval av ideella föreningar runtom i Sverige under våren 2014. De ideella organisationerna delades in i tre grupper: aktivistorganisationer, intresseorganisationer och fritidsorganisationer.

Undersökningens resultat visar att en stor andel (40 procent) av de tillfrågade föreningarna har kontaktat kommunpolitiker under de senaste 12 månaderna i syfte att påverka dem i en fråga som rör föreningen. Undersökningen visade också att:

- Organisationer som mobiliserar medlemmar riktar sig oftare till kommunpolitiker.
- Organisationer som anlitas som experter vänder sig oftare till statliga beslutsfattare.
- Aktivistorganisationer och intresseorganisationer riktar sig betydligt oftare mot nationella politiker.
- Användning av media för opinionsbildning är viktigt för kontakt med samtliga beslutsfattare utom tjänstemän i kommuner.
- Anställd personal är viktig för att öka sannolikheten för kontakter med samtliga utom tjänstemän i kommuner.

Sammanfattningsvis så visar studien att det är organisationens syfte och resurser som avgör vilka beslutsfattare som kontaktas.

Uppfattad framgång

I studien undersöktes det också vad som kan förklara föreningarnas uppskattade framgång i kontakten med beslutsfattare i kommunerna:

- Att vara en aktivist- eller intresseorganisation minskar sannolikheten för uppfattad framgång gentemot tjänstemän i kommunerna jämfört med fritidsorganisationer.
- Att tillhöra en nationell paraplyorganisation ökar sannolikheten för uppfattad framgång, särskilt i kontakter med kommunpolitiker.
- Att ha ett samarbete med kommunen ökar sannolikheten för uppfattad framgång väsentligt, särskilt gentemot tjänstemän i kommunerna.

Vidare förklarade Susanne att det i den här studien inte fanns några belegg för att medlemsantalet hade någon betydelse för det politiska påverkansarbete som föreningarna bedrev, men att fler analyser behövs.

Läs mer:

von Essen, J & Wallman Lundåsen, S (2015) **Medborgerligt engagemang: klassresa eller klassklyfta**. Kapitel i 2014 års Demokratiutredning. (Boken släpps i december 2016).

Wallman Lundåsen, S (2014) **Democratic Values and Civic Engagement of Local Voluntary Associations**. *Nonprofit Management and Leadership* 24(3): 263-283. [Länk](#)

Wallman Lundåsen, S (2014) **Voluntary Associations Within the Local Political Context: How Characteristics of the Organizations and the Local Governments Influence Perceptions of Success**. *Voluntas* 25(4): 1041-1061. [Länk](#)

Wallman Lundåsen, S. (2015), **Civil Society and Political Participation: What Type of Political Participation is Influenced by Community Level Involvement in Civil Society?** *Swiss Political Science Review*, 21: 140–157. doi: 10.1111/spsr.12140 [Länk](#)

ALKOHOLFORSKNINGEN – POSITIVA TRENDER

Håkan Leifman, direktör, Centraförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning

Allt färre unga dricker alkohol. Konsumtionsnivåerna sjunker, berusningsdrickandet minskar och debutåldern höjs. I sin presentation lyfte Håkan Leifman fram den omvälvande förändring av alkoholvanor bland de unga som nu sker i Sverige och andra länder, inte minst i Norden.

Unga dricker mindre

Det rör sig inte om små förändringar i ungas alkoholvanor, tvärtom. I den senaste mätningen uppgav ungefär 4 av 10 elever i åk 9 att de dricker alkohol. Motsvarande andel för drygt 12-13 år sedan var ca 80 procent.

CAN:s årliga mätningar visar att minskningen bland 15 -16-åringar för flertalet alkoholmätt uppgår till 60-70 procent sedan år 2001 och bland 17 -18-åringar till nästan 50 procent sedan år 2006. För flera mätt är värdena de lägsta som uppmätts sedan startåret 1971.

Orsaker till minskad alkoholkonsumtion bland unga

Vad beror då de ungas förändrade alkoholvanor på? CAN studerar orsakerna till dessa stora förändringar noga i flera olika pågående forskningsprojekt och det finns flera tänkbara bidragande orsaker till att unga dricker mindre alkohol:

- **Föräldrar** – tillgång till alkohol via föräldrar har minskat. Det har varit mycket information riktad till föräldrarna, och dessa är mycket mer försiktiga idag vad det gäller att bjuda sina barn på alkohol eller att köpa ut till dem.
- **Förebyggande arbete** – som pågår i lokalsamhället, skolan, föräldrastöd, Systembolaget, restauranger – det förebyggande arbetet som pågår har kanske gjort det svårare för unga att få tag på alkohol.
- **Umgängesvanor** – ungdomar umgås på andra sätt än tidigare, mer umgänge sker via internet, bland annat via sociala medier och spel på nätet. Alkoholen har fått konkurrens.

Andra tänkbara orsaker

Forskarna menar att det ännu är svårt att peka exakt på vad nedgångarna beror på, kanske är det inga av ovanstående faktorer som påverkat konsumtionen nedåt, kanske handlar det istället om en ökad

hälsomedvetenhet, en större grupp invandrare från icke-alkohol kulturer eller en minskning av andra riskfaktorer.

Vidare bör understrykas att det inte finns några belägg för att minskningen i alkoholkonsumtion bland unga kompenseras av ett ökat narkotikabruk, vilket är en fråga som ibland ställs om orsakerna bakom de ungas nya alkoholvanor.

Nya alkoholvanor följer med upp i åren

I Sverige visar också studier av unga (födda i slutet av 80-talet och 90-talet) att de tar med sig sina försiktigare alkoholvanor när de blir äldre. Konsekvensen av detta är att unga vuxna idag (ex. 18-25 åringar) i Sverige inte dricker mycket mer alkohol än äldre åldersgrupper. Åldersfördelningen har därför blivit alltmer lik den som återfinns i syd- och centraleuropeiska länder med relativt små ålderskillnader.

Framtida satsningar

Det är en gynnsam utveckling som vi ser men det finns mer arbete att göra när det handlar om ungas alkoholvanor. I många kommuner arbetas det mycket brett med det här ämnet medan resurserna och aktiviteterna i andra kommuner minskat något. Då finns det risk för en backlash.

Det viktigaste nu är att fortsätta att stötta och upprätthålla det förebyggande arbete som byggts ut i Sverige under de senaste 15 åren och då måste man satsa lika mycket som man gjort under tidigare år. Viktigt är också att inte glömma bort de mest effektiva medlen, såsom upprätthållande av åldersgränser på restauranger och Systembolaget.

Dessa förebyggande insatser bör också kompletteras med mer riktade insatser till unga som är i riskzon, exempelvis de som både dricker mycket och/eller använder narkotika, men också de som socialt sett är i riskzonen, till exempel de som har föräldrar som dricker för mycket, avslutade Håkan.

Läs mer

CAN:s undersökning "Skolelevers drogvanor":

<http://www.can.se/sv/Undersokningar/Skolelevers-drogvanor1/>

Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning: www.can.se

NORDISKT MINGEL

När dagen gick över till eftermiddag tog talarna paus för en stund och ett nordiskt mingel tog vid. Mötesplatsens moderator Geir Riise skickade med deltagarna följande frågor att diskutera kring under minglet:

- Har du hört noe i dag som du tar med deg hjem til egen organisasjon?
- Har du fått noen gode ideer til å styrke det nordiske samarbeidet og kan du dele disse med flere?
- Hvordan kan Forumet styrke den nordiske dialogen – gjerne konkrete ideer?
- Hva kan din organisasjon bidra med – nevner gjerne 3 konkrete tiltak og hvordan?

Under minglet gavs forskare, förtroendevalda och tjänstemän möjlighet att utbyta både kunskaper och erfarenheter och att upptäcka möjligheter till nya samarbeten.

HVORFOR FALDER ALKOHOLFORBRUGET I DANMARK?

Kit Broholm, chefskonsulent Sundhedsstyrelsen, Danmark

Den danska alkoholpolitiken är liberal och Danmark är ett land med en mycket begränsad nationell kontrollpolitik. Åldersgränsen för att köpa alkohol, prisnivåerna och skatterna är lägre i Danmark än i övriga Norden. Men trots det har alkoholkonsumtionen minskat bland både vuxna och unga.

Sedan år 1996 har den årliga genomsnittliga alkoholförbrukningen minskat från 12,2 liter ren alkohol till 9,4 liter år 2013. Det är en reduktion på nästan 25 procent.

Vilka förklaringar finns då till den här förändringen i danskarnas alkoholkonsumtion? Förebyggande insatser och generella samhällsliga utvecklingstendenser var två förslag som Kit Broholm lyfte fram i sin presentation.

Samhällsliga utvecklingstendenser

Det råder en tuff konkurrenssituation på arbetsmarknaden idag. Vi lever i en tid där det från samhällets sida ställs stora krav på produktivitet, på att människor ska prestera och vara effektiva på sina arbeten. För många människor finns det varken tid eller utrymme för den alkoholkultur som innebär att helgerna ägnas åt att dricka eller till att återhämta sig efter att ha druckit alkohol.

Förebyggande insatser

Ett föränderligt samhälle med tuffare krav kan vara en orsak till att danskarna dricker mindre. Andra orsaker till minskningen återfinns troligtvis i de förebyggande insatser som genomförts i Danmark. De består bland annat av:

- Kommunala alkoholpolitiska strukturer. I Danmark är det kommunerna som har ansvar för både alkoholvård och alkoholförebyggande arbete. Därför har Sundhedsstyrelsen utarbetat ett antal "förebyggande paket" med professionella rekommendationer som kommunerna kan använda i sitt arbete. Genom de här "paketen" rekommenderas kommunerna till olika insatser som sträcker sig från hantering av alkoholutskänkningstillstånd till tidig upptäckt av alkoholproblem och mycket däremellan. "Paketen" fungerar som manualer och innehåller bland annat fakta om alkoholbruk och skador på kommunal nivå. De innehåller också information om lagstiftning mot evidensbaserade metoder med mera.
- Ett ökat fokus på olika grupper, bland annat på barn i familjer med alkoholproblem. En annan grupp som ägnas större uppmärksamhet är de unga vuxna, vilka utgör den kategori som dricker mest i Europa.
- Kampanjer kring alkohol.

Sundhedsstyrelsens kampanj

Kit fortsatte sin presentation med att berätta om Sundhedsstyrelsens årliga kampanj där de sätter fokus på olika teman kring alkohol. Med hjälp av en årlig kampanj sätter Sundhedsstyrelsen fokus på olika teman kring alkohol. Kampanjen, som utarbetats av Sundhedsstyrelsen i samarbete med kommunerna, har ett starkt stöd av både de nationella och kommunala hälsomyndigheterna.

Kampanjen har som mål att förmedla Sundhedsstyrelsens budskap om alkohol, däribland vad gränsen för högriskkonsumtion av alkohol går. Kampanjens syfte är också att väcka debatt, informera och visa på alternativ så att människor kan göra kvalificerade val när det kommer till alkohol.

Den årliga kampanjen äger rum i vecka 40 varje år, vilket innebär att medierna vart sig vid att det då är dags för alkoholdebatt. Ofta kommer den offentliga debatten att handla om det tema som kampanjen tar upp. Tidigare teman har bland annat varit "hur sambandet mellan cancer och alkohol ser ut" och "hur alkohol påverkar anhöriga".

Kampanjerna har varit effektiva.

Effekter av Sundhedsstyrelsens kampanjer mellan år 2008 -2013

- Har tänkt på sin egen alkoholkonsumtion som följd av kampanjen; ett effektmål från 14 procent till 29 procent.
- Har ändrat alkoholhållning som följd av kampanjen, effektmål från 17 procent-30 procent.
- Vill ändra beteende som följd av kampanjen, effektmål från 12-21 procent.
- Känner till huvudbudskapet med kampanjen, vad gränsen för högriskkonsumtion går, effektmål från över 50 procent till 85 procent.

Kit Broholm avrundade sin presentation med att understryka att det inte finns något forskningsbaserat svar på varför alkoholkonsumtionen i Danmark sjunker men att hennes kvalificerade gissning är: en samhällsutveckling där det ställs allt högre krav på effektivitet och prestation, åldersgränser, de kommunala alkoholpolitiska

strukturerna som omfattar både förebyggande arbete, tidiga insatser och behandling samt den återkommande alkoholkampanjen som i 25 år har medverkat till att ändra uppfattningarna om alkohol i befolkningen.

Läs mer

Sundhedsstyrelsens alkoholkampanj 2015:

sundhedsstyrelsen.dk/da/kampagner/alkoholkampagne-2015

Sundhedsstyrelsen: www.sundhedsstyrelsen.dk

SUMMERING AV DAGEN

Geir Riise, lege/läkare, vice ordförande, Stiftelsen Ansvar för Framtiden

Efter en dag fylld med erfarenhetsutbyte och relevant forskning summerade Geir Riise, som skickligt modererat dagen, årets mötesplats som en mycket bra dag med hög kvalitet på inläggen.

Han belyste vikten av Forum Ansvars nordiska perspektiv och lyfte bland annat fram den resolution som Forum Ansvar tog fram och skickade till Nordiska ministerrådet, till stöd för Nordiska rådets förslag om en "Nordisk alkohol- och tobakspolitik i ett folkhälsoperspektiv".

– Det gör skillnad att påverka och väldigt mycket av det som sker är resultatet av ett arbete. Vi behöver tillgängliggöra den forskning som finns och Forum Ansvar är det forum som vi kan göra det i, avslutade Geir.

Läs mer

Nordiska rådets förslag:

"Utvalgsförslag om Nordisk alkohol og tobakspolitik i et folkehelseperspektiv."

<http://www.norden.org/sv/nordiska-raadet/aerenden/a-1566-velferd>

FRAMÅTBlick

Nils-Erik Söderqvist, f.d. parlamentariker, ordförande, Stiftelsen Ansvar för Framtiden

– Vilken strålande dag det blev! En dag som öppnar upp för framtida möjligheter för Forum Ansvar, summerade Nils-Erik Söderqvist den gångna dagen.

Forum Ansvar har ett tydligt uppdrag: att främja objektiv kunskap och kunskapsåterkoppling kring folkhälsofrågor gällande alkohol och droger specifikt kopplat till studier av livsstilsförändringar i Norden.

En försöksverksamhet

Forum Ansvar är en treårig försöksverksamhet och initialt provas olika vägar för att se vilken utformning och inriktning Forum Ansvar skulle kunna få efter försöksverksamheten.

– Nu behöver vi bli ännu bättre på att bestämma exakt vad vi ska ägna oss åt inom verksamheten, underströk Nils-Erik engagerat.

Tillsammans kan organisationerna inom Forum Ansvar flytta fram positionerna och åstadkomma bra saker. Vi har alla förutsättningar, vi lever i en tid där fler och fler människor väljer en nykter livsstil.

Livsstilsförändringar öppnar dörrar

– Det vi har ägnat oss åt här idag på mötesplatsen är mycket viktigt, betonade Nils-Erik. Nu måste vi också fundera på de livsstilsförändringar som finns runtomkring oss. Forskning visar att psykisk ohälsa skapas av bl.a. alkohol, dåliga matvanor och stillasittande.

Arbetstempot och livstempot ökar för stora grupper samtidigt som många fler upplever ensamhet och utanförskap. Samtidigt lever fler äldre aktivare längre och efterfrågar mer av ett rikare livsinnehåll. Också ungas livsstil förändras. De som är unga idag kommer i större utsträckning att se ett aktivare liv framför sig och planera sitt liv därefter. Forskningscentrum världen över satsar mer och mer på att skapa förutsättningar för ett friskare liv.

– Om vi tar till oss de här livsstilsförskjutningarna och i Forum Ansvar skapar en verksamhet och ett innehåll som svarar upp mot människornas behov, då om inte förr bör vi kunna se resultat med en förstärkt helnykter livsstil i Norden! avslutade Nils-Erik.

AVSLUT

Efter en hel dag av intressanta presentationer och kunskapsutbyte avslutades Forum Ansvars tredje formella mötesplats.

Nils-Erik Söderqvist tackade talarna för deras presentationer och delegaterna för deras engagemang. Han framförde också ett stort tack till Johan Damgaard Jensen för Alkohol & Samfunds värdskap, till Geir Riise som modererat konferensen, liksom till Johan K.G. Gottberg, SAFF:s generalsekreterare, som ansvarat för att arrangera mötesplatsen i Köpenhamn.

Han avslutade med att hälsa alla delegater välkomna till nästa års mötesplats i november 2016!

MEDVERKANDE

Inbjudna talare

Sven Andréasson
Professor, Karolinska Institutet

Kit Broholm
Chefkonsulent, Sundhedsstyrelsen. Danmark

Dagfinn Høybråten
Generalsekretær, Nordiska ministerrådet

Lars Iversen
Professor em., Statens Institut for Folkesundhet

Håkan Leifman
Direktör, Centraförbundet för alkohol- och
narkotikaupplysning (CAN)

Per Leimar
Politisk sekreterare, IOGT-NTO

Susanne Wallman Lundåsen
Docent, Ersta Sköndal Högskola

Mats Ramstedt
Forskningsansvarig, Centraförbundet för alkohol-
och narkotikaupplysning (CAN)

Gabriel Romanus
f.d. parlamentariker, f.d. direktör, Systembolaget

Actis

Cecilie Widnes
Nestleder, vice ordförande

Pernille Huseby
Seniorrådgiver

Stig Erik Sørheim
Internasjonal leder

Alkohol & Samfund

Tue Westing
Bestyrelsesmedlem

Johan Damgaard Jensen
Direktør, ledamot SAFF:s styrelse

Vibeke Toft
Kommunikationschef

Blå Bandet

Susanne H Petersson
Förbundskassör, ledamot SAFF:s styrelse

Per-Olof Svensson
Organisationssekreterare

Blå Kors

Morten Eikli
Prosjektleder

Hela Människan

Ingela Freed
Vice ordförande

Frank Åkerman
Generalsekreterare

IOGT-NTO

Johnny Mostacero
Ordförande

Erik Wagner
tf. Generalsekreterare

Juvente

Kjetil Vesteraas
Generalsekretær

MA – Rusfri trafikk og livsstil

Ann-Cathrin Becken
Styreleder

Elisabeth Fjellvang Kristoffersen
Generalsekretær

MHF-Ungdom

Ulrik Larsson
Ordförande

Christer Folkesson
Generalsekreterare

Motorförarnas Helnykterhetsförbund (MHF)

Göran Sydhage
VD, ledamot SAFF:s styrelse

Lars-Olov Sjöström
Trafiksäkerhetschef

Nordens Välfärdscenter (NVC), Finland

Nina Rehn-Mendoza
Verksamhetsledare Finland, stf. Direktör

Julius von Wright
Webbredaktör

Nordiska ministerrådet

Dagfinn Høybråten
Generalsekretær

Nordiska rådet

Beate Christine Wang
Seniorrådgiver

Stiftelsen Ansvar för Framtiden (SAFF)

Nils-Erik Söderqvist
Styrelseordförande

Geir Riise
Vice ordförande, moderator Forum Ansvar

Johan K.G. Gottberg
Generalsekreterare

Åsa Nylander
Webbredaktör, journalist

Gustav Edman
Projektledare, kommunikatör

Sabina Irisholm
Administrativ Assistent

Sveriges Frikyrkosamråd

Anders Bengtsson
Ledamot SAFF:s styrelse

Sveriges landsråd för alkohol och narkotikafrågor (S.L.A.N.)

Sven I. Persson
Generalsekreterare

Ungdomens Nykterhetsförbund (UNF)

Nathalie Carlyd
Generalsekreterare